

«Betg 24 ouras – pero 7 deis»

Schi dat aint igl Grischun ena crisa – per exaimpel bovas u crudadas d'eroplans – alloura è el en om dumando: Christian Gartmann.

Er aint igl cass dalla bova da Brinzauls è el siva da quatter onns responsabel scu manager da crisa. La FMR ò visito igl om da San Murezzan aint igl sies li natal e discurrea cun el davart igl esser contanschibel set deis durant 24 ouras, sia lavour a Brinzauls e tge tgi sia licenza da sgular ò da far cun management da crisa.

SANDRA BALZER/FMR

Christian Gartmann tschainta segl sies «Crappun». Betg egn digls crappuns da Brinzauls, mabagn en crap sur la vischnanca da San Murezzan tgi porscha ena buna vista sur igl li turistic e la patria da Christian Gartmann (58). Scu unfant en li pigl taimp liber cun ameis è igl «Crappun» ozande en li per bandunar en mument igl mintgade cun en picnic da mezde cun sia partenaria avant tgi turnar puspè aint igl mond da comunicaziun, crisas, lavour da medias e conferenzas.

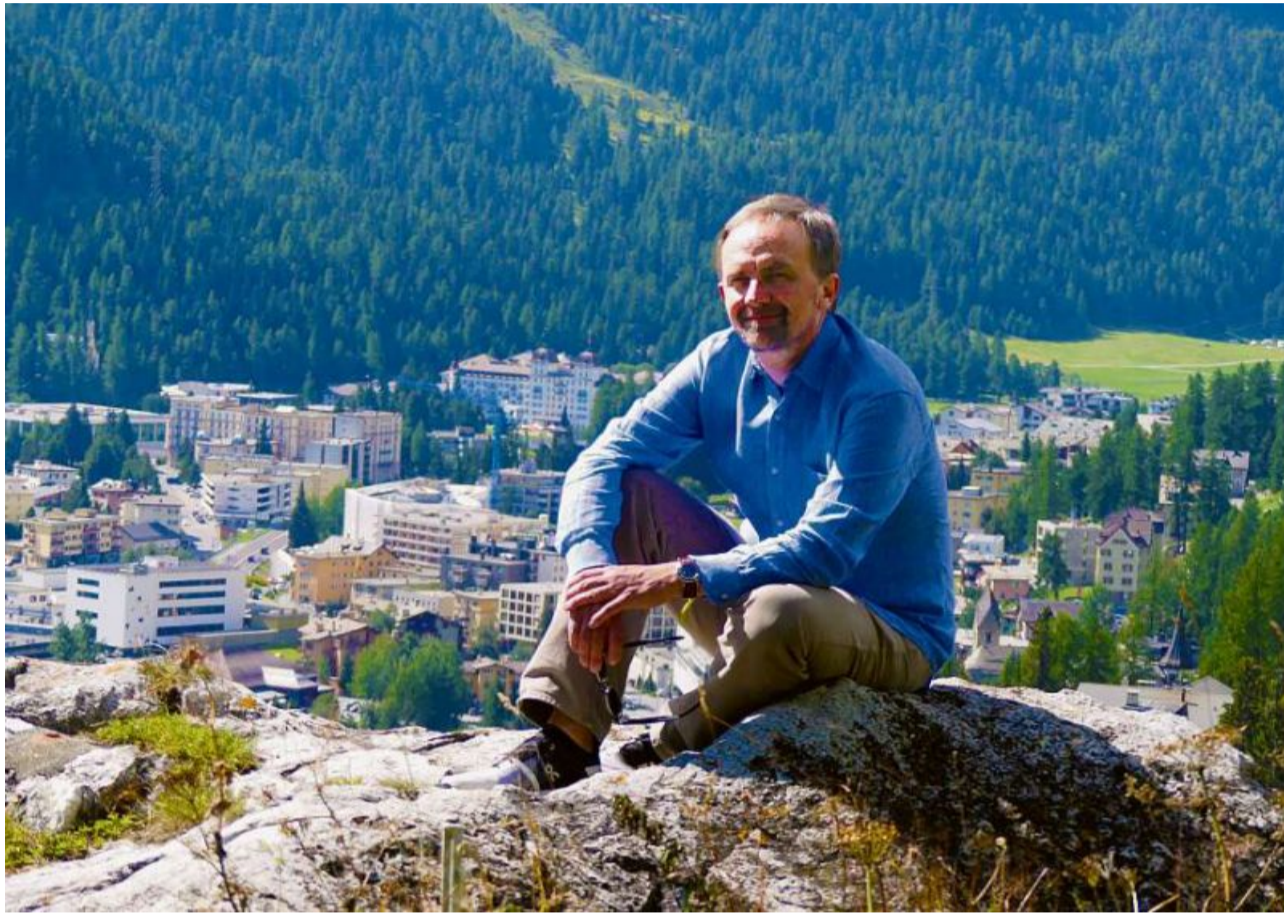
Liger mintga de dus ouras novitads

An Val Alvra ins canoscha igl om cun la giacca cotschna e la vesta da siertad cun l'inscripziun «Kommunikation – Gartmann» siva da var quatter onns scu responsabel per las medias e comunicaziun per la bova da Brinzauls. Chegl è però angal ena part da sia lavour.

Dantant tg'ins sainta segl «Crappun» a givlar igls unfants da San Murezzan segl plaz da pòssa rachinta Christian Gartmann: «Oz sunga lavo las 6.00, sung schaschea ainten mia pultrunga cuagl laptop ed en grond cuppegn café cun latg. Ed alloura vaia ligia gasettas, radond dus ouras – da localas anfignen internaziunals. Novitads èn part digl mies mintgade. Siva sunga ia aint igl mies biro ainten mia tgesa e va redigia dus texts tg'ia va scretg per clients.» Client da Christian Gartmann n'è numnadamaing betg angal igl cumegn d'Albula/Alvra mabagn per exaimpel er igl Maraton da skis engiadines, Swiss Helicopter, Special Olympics World Wintergames 2023 ni igl project turistic «Landwasserwelt».

Igl telefonign sper igl letg

Adegna n'è igl mintgade digl om tgi lavoura da sasez dantant betg schi reglo e previsibel. «Igl om da San Murezzan è igl pledader da medias giavischia, schi capea aint igl Grischun ensatge nosch», uscheia la NZZ ainten en artetgel. El è ancunashaint scu manager da crisas – seia chegl tar la bova da Bondo, ni la cru-

Christian Gartmann sen igl sies «Crappun» sur San Murezzan.

FOTO SANDRA BALZER

dada digl aviun JU-52. Ed uscheia ègl tgunsch pussebel tg'el stò interromper igl de da skis, ni scu aint igl cass dalla JU-52 la tschagna cun sia donna a Clavenna perchegh tg'el è dumando. «Mia partenaria, igls fepls ed ameis son tgi chegl totgar tar la mia lavour ed on er tgapientscha.» È en manager da crisa damai contanschibel set deis durant 24 ouras? – «24 ouras betg, pero 7 deis schon. Durant fasas da crisa intensivass è igl telefonign sper igl letg cun se igl tung.» El menziunescha la notg digls 15 da zarcladour 2023 – la notg dalla bova da Brinzauls: «Ia va adegna gia pront la tastga, la vesta melna ed igls calzers da muntogna aint igl auto. Alloura lavouras er eneda tras ena notg e schi dei scu tgi dovra tè. Tge tg'è digl reminent er betg ple schi simpel scu cun 20 onns», dei el cun en reir.

«Ena saveida tot speziala»

Communitgier è igl mintgade da Christian Gartmann, tgi discorra digl reminent tschintg lungatgs. Ma tge è ena bungi communicaziun, ni en bung manager da crisa? – «El è enorm cunsenztgous», dei igl mastral d'Albula/Alvra *Daniel Albertin* sen dumonda dalla FMR, «e cun aveir mano gio bleras crisas ò el ena saveida tot speziala e so ve da tge tg'è da pansar igl dretg mument, savens pitschens detagls.»

Christian Gartmann remartga: «La lavour cun medias è sulettamaintg 15 %

«El so enorm bagn sa metter ainten la situaziun digl pertutgia.»

Daniel Albertin, mastral d'Albula/Alvra

da mia lavour. Passa 80 % è cupls pertutgias. Tadlar, giuditgier, schi faschagn igl dretg. Igl è impurtant tgi igls pertutgias tgapeschan tge tg'è capito e tge tg'els na tgapeschan betg, chegl ins vign pir a saveir cun tadlar tiers siva d'aveir rachinto sez.»

E scu gartegia chegl a Christian Gartmann? – Daniel Albertin dei: «El so enorm bagn sa metter ainten la situaziun digl pertutgia e so, tge dumondas tgi vignan fatgas. Savens dumondas banalas, pero dumondas tgi vignan gist igl am-

prem. Ed el ò en bung lungatg sen en nivel adatto per mintgign, a bucca ed a scretg.»

Communitgier avert – er sch'ins na saptga ensatge eneda betg – cleramaintg e segl punct seia decisiv tar crisas, accentuescha Christian Gartmann.

Cattar la balantscha

Schi dat crisas, dattigl tristezza e displascheir. Management da crisa na seia perchegh navot bel. «Ma sch'ins s'accorscha tg'ins so contribueir ensatge, er schi sa tracta angal d'ena buna comunicaziun, alloura è chegl fitg cuntantivel.»

Cuntantivel gea, pero quant manevol von igls destigns e las disgraztgas a Christian Gartmann? – «Igl è da cattar la balantscha. Siva dalla crudada dalla JU-52 sunga sto a quatter sepulturas, chegl na lascha sa tgapescha betg freid. Pero antras la mia lavour saia livgier tschertas tgossas. Ed ea, ins è er eneda agl limit durant fasas intensivass, tant pi impurtant ègl da dar chito l'egna da l'oter ainfer igl stab da crisa. Aint igl cass Brinzauls è chegl gartagea bagn.» Durant la fasa intensiva da Brinzauls è el sto occupo numnadamaintg da 80 % anfignen 200 % cun la bova. El ò perchegh er passanto l'egna u l'otra notg aint igl hotel a Casti, per evitar viadis tranter Casti e San Murezzan.

E segl sies «Crappun» rachinta el, tgi tant pi impurtant seian alloura lis scu chels sur San Murezzan.

I dat er critica

Lod per sia lavour retscheva Christian Gartmann betg angal da Daniel Albertin, er da medias, politicras ni aint igl cass da Bondo ò el retschet igl premi svizzer per comunicaziun da fatschenta.

Sies grond angaschi cun testa e cor – uscheia daclera el sen dumonda chel lod. El vigna dantant er critigia: «Chegl è er dretg uscheia. Per exaimpel schi col-laboratours da medias on fatg ensatge agl li – alloura ègl nom «vusotras medias faschez adegna». Alloura ègl da ponderar, sch'igl ò propi da far cun mia lavour e tot tenor er tschartger igl dialog e declarar la tgossa.»

Igl tetel n'è betg decisiv

E quantas medias consumescha Gartmann, schi pertotga igl sies resort? – «An fasas acutas – scu a Brinzauls cun anfignen 200 dumondas da medias per de n'ègl betg pussebel da liger tot. La amprov dantant da tigneir la survista, igl è part da mia lavour dad observar tge tgi las medias rapportan.»

Igl mond da medias canoscha Christian Gartmann fitg bagn. Sia carriera ò el scumanzo scu schurnalist, è sto redactour e magnafatschenta tar medias renunadas (varda box). Damai ena pulita carriera. «Igl è anfignen ossa sto en privilegi tg'ia va adegna pudia far ensatge tg'ia fatg gugent e communtar ensatge. Igl tetel e la funcziun n'èn betg decisivs.»

«Directour da cura voluntari»

Sper tot las crisas resta dantant er muments pigl taimp liber u vacanzas. «Schi bagn tgi scu Engiadines na stuessa ia betg er d'avent», dei el cun en reir, vurdond vers igl lai da San Murezzan, bagn occupo da turistas e turists. Digl rest è igl tema turissem per el ena «tgossa digl cor»: «Igl noss cantun veiva digls giasts ed els duessan turnar a tgesa cun en bung sentimaint. I vign detg tg'ia seia en directour da cura voluntari.»

Egna da sias ulteriouras passiuns è igl sgular, posseda el perfign ena licenza. «Igl è simplamaintg grondios, però er en trenamaint dad evaluar e decider permanentamaintg, sumigliaint scu aint igl management da crisa.»

Anfignen tar sia pensiuin pudessigl bagn esser pussebel tgi Christian Gartmann è dumando scu pacs oters, schi vo puspe eneda per communitgier e luvrar cun pertutgias da crisas aint igl Grischun. E siva? – «Ia na va anc mai vivia an plans da taimp u savia tge tg'è an set onns. La veta consista da gartetgs mess an lengia, chels ins pò diriger en tant, sch'ins è avert, e chegl sung ia sto. Impurtant è per me da far ensatge cun plascheir ed aveir en bung ambiaint, chegl è aglmanc schi impurtant scu dad esser en bung manager da crisas.»

Tranter snowboard e crisa

Christian Gartmann (58) è carschia se a San Murezzan, noua tg'el abitescha er oz cun sia partenaria. Siva d'en studi da basa d'economia da fatschenta/marketing ò el scumanzo sia carriera scu schurnalist, è sto redactour e pi tard magnafatschenta da Radio Z a Türitg – oz Energy Zürich. Pi tard è el sto responsabel per l'antiera fatschenta dalla ProSieben Sat.1 gruppa an Svizra, ed ò fatg tgi chella davainta igl pi grond purschieder da televisiun privata an Svizra. Igl onn 2007 è el ia tar la PubliGroupe scu commember da la direczion da concern e commercialisader. Igl onn 2010 è el sa fatg independent cun sia fatschenta da comunicaziun «gartmann.biz».

Christian Gartmann ò dus fepls carschias ed aint igl sies taimp liber fò el differents sports: ski, bob e mountainbike. Digl reminent è el sto participo davantvart all'introduczion digl sport da snowboard an Europa, ò biagia se en pitschen KMU e vandia igls amprems snowboards da Burton an Europa.

Siva digl 1991 posseda el ena licenza da sgular. El discorra tudestg, engles, taliang, franzos e spagnol. Tenor atgnas indicaziuns na discorra el deplorablamaintg betg rumantsch, tgapescha però vallader e puter. (fmr/sab)

An Val Alvra ins canoscha Christian Gartmann (dretg), savens da viadi cun la giacca cotschna e la vesta da siertad cun l'inscripziun «Kommunikation – Gartmann». Siva da var quatter onns è el responsabel per las medias e comunicaziun an connex cun la bova da Brinzauls.

FOTO GION NUTEGN STIGIER/FMR E GIAN EHRENZELLER/KEYSTONE